

Олена Швець
ORCID: 0000-0003-1313-7236

ОЦИФРУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ГАЛУЗЕЙ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

DIGITALIZATION OF OBJECTS OF RESEARCH OF SPECIAL BRANCHES OF HISTORICAL SCIENCE

Тема перекладу об'єктів історичних досліджень з аналогового вигляду в цифровий, придатний для запису на електронні носії, на сьогоднішній день, в масштабі швидкості технологічного, інформаційного прогресу та діджиталізації в Україні, знаходиться на піку своєї актуальності так само, як і оцифрування будь-яких інших документів, не почавши яке зараз, ми дуже ускладнимо собі робочі та наукові процеси в майбутньому [1].

Перевагами такого методу є необмежений термін зберігання, якість, зменшення зносу оригіналів, доступ до файлів та документів, оригінали яких знаходяться в незадовільному стані, можливість відновлення оригіналу в разі втрати, розпізнавання образів, створення електронного каталогу колекцій. Завдяки цьому з'являється можливість представлення своїх праць у галереях, онлайн музеях, аукціонах, конференціях, презентаціях, сайтах та інших інформаційних ресурсах.

Прикладами успішного проведення оцифровувальної роботи є такі проекти, як оцифрування українською компанією «Цифрова країна» фонду «Музею спортивної слави України», архіву друкованих видань Всеукраїнської Академії НАУК, 1919-1931 рр., «Літопису села Карпилівка» [2], оцифровка об'єктів культурної спадщини та предметів мистецтва бельгійського The Museum Dhondt-Dhaenens [3], здійснення двох найбільших програм Республіки Казахстан в галузі культури: реалізації проекту «Сакральний Казахстан», який не має світових аналогів перекладу в цифрову форму понад 100 об'єктів, будівель і споруд історичної спадщини і створення Державного каталогу музейного фонду Республіки Казахстан – масштабного проекту оцифровки музейних фондів Республіки Казахстан [4]. Також до них можна віднести успішні практики оцифрування державних документів задля реалізації автоматизації адміністративних послуг за ініціативи Міністерства цифрових трансформацій України та проекту UCSI Агентство з міжнародного розвитку USAID про зміцнення громадської довіри [5].

Масове переведення об'єктів дослідження у віртуальну форму допоможе та пришвидшить створення інтегрованих баз даних музейних колекцій, що зможуть включати у собі не тільки текстові документи, а і об'ємні макети, так, як якісне обладнання надає можливість оцифровувати будь-які об'єкти будь-якого розміру, текстури та форми.

Якісна оцифрувальна техніка може забезпечити створення моделей об'єктів великої складності, цифрових копій сканованих газет, карт, планів, книг (в тому числі з невеликим кутом розкриття) та документів в будь-яких форматах, а також посприяти створення електронного каталогу, який зможе забезпечити збереження культурної спадщини і дозволить проведення високоякісних досліджень та реконструкцій.

Використання інформаційних технологій та застосування в них цифрових даних про об'єкти історичних досліджень в наукових процесах різних напрямів в останні роки досліджується багатьма вітчизняними та закордонними науковцями як досить перспективний напрямок. В Україні цю тематику в своїх працях та статтях висвітлювали В. Орлик [6], С. Орлик [7], О. Жданович [8], О. Кузьменко [9], В. Нечитайло [10], О. Шпортун [11] та А. Лузанова [12], описуючи та досліджуючи найрізноманітніші аспекти інформаційної сфери та їх застосування саме в історичних науках, тому хочеться розглянути ще один із них.

Використання таких технологій під час історичних досліджень може посприяти значним проривам, відкриттю нових можливостей та полегшенню діяльності багатьох дослідників історії та спеціальних історичних дисциплін, так як передача зображення, в залежності від правильності визначення необхідних технічних характеристик відповідних до особливостей та специфіки досліджуваних об'єктів, буде надточною, надасть можливість обробки та виключає можливість помилки.

Перед передачею або збереженням цифрове представлення, як правило, піддається фільтрації та кодуванню для зменшення обсягу, тому вага цифрових файлів не така велика, як це було на самому початку, і процеси оптимізації кожного дня продовжують розроблятися та удосконалюватися, то сміливо можна починати постановку питання, щодо створення особистих електронних баз даних українських музеїв, архівів та історичних університетів, в яких містилися б не лише фотографії, двовимірні скани та текстові файли, а зберігалися повноцінні тривимірні моделі з вільним доступом по запиті до кожного із них всіх, хто займається науковою та дослідницькою діяльністю.

Джерела та література

1. Хоровиц П., Хилл У. Искусство схемотехники: В 3х томах: Т. 2. Пер. с англ. 4-е изд., перераб. и доп. М.: Мир, 1993. 371 с.
2. Цифрова країна: інформація у сучасному форматі: Проекти [Електронний ресурс]. URL: <https://digitalcountry.ua/ru/category/projects/>.
3. Оцифровка объектов культурного наследия и предметов искусства – Коллекция Яна Хута [Електронний ресурс]. URL: <https://iguana-idm.com/ru/digitizing-cultural-heritage-art-jan-hoet-collection>.
4. Оцифровка объектов культурного наследия URL: www.uni3dlabs.ru/portfolio/digitization-of-cultural-heritage-objects.

5. Гуманітарна допомога та забезпечення стабілізації // USAID from the American People URL: www.usaid.gov/uk/ukraine/stabilization-and-crisis-response/.
6. Орлик В.М. Інформаційний потенціал WEB-ресурсів у нумізматичних дослідженнях (на прикладі монет держав хрестоносців) // Архівознавство та джерелознавчі галузі знань: проблеми взаємодії на сучасному етапі. К., 2013. С. 129–133.
7. Орлик В., Орлик С., Лузанова А. Інформаційний потенціал офіційних сайтів музеїв у нумізматичних дослідженнях та популяризації діяльності музейних установ. Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки. 2020. Вип.10. С. 392–422.
8. Жданович А.В. Историческая информация в Интернет. Краткая история сети Интернет и использование информационных ресурсов / Жданович Алексей // Історіографічні дослідження в Україні. 2000. 10. С. 336–347.
9. Козьменко О. В. Проблеми створення і використання електронних інформаційних ресурсів для потреб аналітиків і науковців / О. В. Козьменко, О. В. Кузьменко, К. М. Жулінська // Вісник Української академії банківської справи. 2012. 1(32). С. 90–96.
10. Нечитайло В.В. Інформаційний потенціал Інтернет-ресурсів у вивченні проблем грошового обігу України-Гетьманщини. Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових статей. Серія «Історичні науки». Вип. 7. Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 77–87.
11. Шпортун О. Проблеми використання сайту «Auction.violity.com» в нумізматичних дослідженнях. Збірник праць IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми нумізматики в системі допоміжних історичних дисциплін». Кіровоград–Київ–Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 125–127.
12. Лузанова А. Інформаційні технології та ресурси в нумізматиці: стан наукового вивчення проблеми. Наукові записки молодих учених – комп'ютерні науки та інформаційні технології № 6 (2020).